

USTAWA

z dnia2009 r.

o Narodowym Centrum Badań i Rozwoju

Rozdział 1

Przepisy ogólne

Art. 1. 1. Ustawa określa zadania i organizację Narodowego Centrum Badań i Rozwoju, zwanego dalej "Centrum".

2. Centrum jest agencją wykonawczą, o której mowa w art. ustawy z dnia o finansach publicznych (Dz. U. Nr, poz.) powołaną do realizacji zadań z zakresu polityki naukowej, naukowo-technicznej i innowacyjnej państwa.

3. Siedzibą Centrum jest miasto stołeczne Warszawa.

4. Centrum działa na podstawie ustawy oraz statutu.

5. Minister właściwy do spraw nauki, w drodze rozporządzenia, nadaje Centrum statut, w którym określa jego organizację wewnętrzną, szczegółowy zakres zadań i tryb pracy organów Centrum oraz wysokość środków, powyżej której ich wydatkowanie przez Dyrektora wymaga opinii Rady Centrum.

Art. 2. Ilekroć w ustawie jest mowa o:

- 1) strategicznym programie badań naukowych i prac rozwojowych - należy przez to rozumieć program określony w jednym ze strategicznych obszarów Krajowego Programu Badań Naukowych i Prac Rozwojowych, wyznaczający cele programu, działania niezbędne do ich osiągnięcia i definiujący w sposób mierzalny oczekiwane efekty;
- 2) innych zadaniach Centrum – należy przez to rozumieć zadania, o których mowa w art. 13 ust. 1-4 ustawy;
- 3) Ministrze – należy przez to rozumieć ministra właściwego do spraw nauki;
- 4) projekcie – należy przez to rozumieć przedsięwzięcie realizowane w ramach strategicznego programu badań naukowych i prac rozwojowych lub innego zadania Centrum, o określonej wartości finansowej, prowadzone w ustalonych ramach czasowych, na podstawie umowy o wykonanie i finansowanie w całości lub w części działań nim objętych, zawieranej między wykonawcą projektu a Centrum.

Rozdział 2

Organy i organizacja Centrum

Art. 3. 1. Organami Centrum są:

- 1) Dyrektor Centrum, zwany dalej „Dyrektorem”;
- 2) Rada Centrum, zwana dalej "Radą".

2. Dyrektor jest powoływany przez Ministra. Kandydata na stanowisko Dyrektora wyłania się w drodze konkursu przeprowadzonego przez Ministra.

3. Minister na wniosek Dyrektora powołuje nie więcej niż 2 zastępców Dyrektora spośród kandydatów wyłonionych w drodze konkursu przeprowadzonego przez Dyrektora.

4. Ogłoszenia o konkursach na stanowiska, o których mowa w ust. 2 i 3 zamieszcza się w co najmniej jednym tygodniku i trzech dziennikach o zasięgu ogólnopolskim, na stronie podmiotowej Centrum w Biuletynie Informacji Publicznej, na stronie podmiotowej urzędu obsługującego Ministra w Biuletynie Informacji Publicznej, udostępnia w siedzibie Centrum oraz w siedzibie Ministra. Termin składania zgłoszeń określony w ogłoszeniu nie może być krótszy niż 1 miesiąc od daty opublikowania ogłoszenia o konkursie.

5. W przypadku niepowołania Dyrektora Minister przeprowadza nowy konkurs na stanowisko Dyrektora.

Art. 4. 1. Kandydatem na stanowisko Dyrektora może być wyłącznie osoba, która:

- 1) korzysta z pełni praw publicznych;
- 2) cieszy się nieposzlakowaną opinią;
- 3) nie była skazana prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe;
- 4) posiada stopień naukowy;
- 5) posiada znajomość języka angielskiego w stopniu umożliwiającym swobodne porozumiewanie się w zakresie działalności badawczo-rozwojowej.

2. Kandydatem na stanowisko zastępcy Dyrektora może być wyłącznie osoba, która posiada wykształcenie wyższe magisterskie lub równorzędne oraz spełnia kryteria, o których mowa w ust. 1 pkt 1-3 i 5.

3. Kandydat na stanowisko Dyrektora powinien posiadać 10-letnie doświadczenie w kierowaniu zespołami pracowniczymi oraz co najmniej 5-letnie doświadczenie w sektorze badawczo-rozwojowym, gospodarczym lub finansowym.

4. Kandydat na stanowisko zastępcy Dyrektora powinien posiadać 5-letnie doświadczenie w kierowaniu zespołami pracowniczymi oraz co najmniej 3-letnie doświadczenie w sektorze badawczo-rozwojowym, gospodarczym lub finansowym.

5. Kadencja Dyrektora i zastępców Dyrektora trwa 4 lat. Ta sama osoba może pełnić funkcję Dyrektora lub zastępcy Dyrektora nie dłużej niż przez 2 kadencje.

6. Dyrektor oraz jego zastępcy pełnią obowiązki do dnia powołania ich następców.

7. Wynagrodzenie Dyrektora i jego zastępców ustala Minister, biorąc pod uwagę rekomendację Rady. Zasady wynagradzania pracowników Centrum są określone w regulaminie wynagradzania, ustalonym przez Dyrektora za zgodą Ministra.

8. Do powołania Dyrektora, zastępców Dyrektora oraz kierowników komórek organizacyjnych

Centrum i ich zastępców nie stosuje się przepisów ustawy z dnia 24 sierpnia 2006 r. o państwowym zasobie kadrowym i wysokich stanowiskach państwowych (Dz. U. Nr 170, poz. 1217, z późn. zm.¹⁾).

9. Przy zatrudnianiu pracowników Centrum, w tym kierowników komórek organizacyjnych i ich zastępców, stosuje się procedurę otwartego i konkurencyjnego naboru.

10. W Centrum nie może powstać stosunek podległości służbowej między małżonkami oraz osobami pozostającymi ze sobą w stosunku pokrewieństwa do drugiego stopnia włącznie lub powinowactwa pierwszego stopnia oraz w stosunku przysposobienia, opieki lub kurateli.

11. Minister właściwy do spraw nauki określi, w drodze rozporządzenia, regulaminy i tryb przeprowadzania konkursów na stanowiska, o których mowa w art. 3 ust. 2 i 3 oraz skład komisji konkursowej, uwzględniając w szczególności wymagania dotyczące doświadczenia i kwalifikacji zawodowych kandydatów.

Art. 5. 1. Minister odwołuje Dyrektora w przypadku:

- 1) złożenia rezygnacji;
- 2) utraty zdolności do pełnienia obowiązków na skutek długotrwałej choroby, trwającej co najmniej 6 miesięcy;
- 3) działania niezgodnego z prawem, zasadami rzetelności, gospodarności, celowości a także etyki naukowej;
- 4) zaprzestania spełniania któregokolwiek z wymagań określonych w art. 4 ust. 1 pkt 1-3;
- 5) niezatwierdzenia rocznego sprawozdania finansowego lub jego nieprzedstawienia w terminie określonym w art. 6 ust. 8.

2. Minister, na wniosek Dyrektora, odwołuje zastępców Dyrektora w przypadkach określonych w ust. 1 pkt 1-3 oraz w przypadku zaprzestania spełniania przez zastępcę Dyrektora któregokolwiek z wymagań określonych w art. 4 ust. 1 pkt 1-3.

3. W przypadku odwołania Dyrektora przed upływem kadencji nowopowołany Dyrektor może przeprowadzić konkurs na stanowiska zastępców Dyrektora.

Art. 6. 1. Dyrektor kieruje działalnością Centrum, a w szczególności podejmuje decyzje w sprawach związanych z realizacją strategicznych programów badań naukowych i prac rozwojowych oraz realizacją innych zadań Centrum. Dyrektor jest odpowiedzialny za prawidłowość i sprawność realizacji wszystkich zadań Centrum.

2. Dyrektor przygotowuje i przedstawia do zatwierdzenia Ministrowi projekt rocznego planu działalności Centrum, pozytywnie zaopiniowany przez Radę.

3. Dyrektor jest uprawniony do samodzielnego dokonywania czynności prawnych w imieniu Centrum i reprezentuje je na zewnątrz.

4. Decyzje Dyrektora nie są decyzjami w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego.

5. Dyrektor jest odpowiedzialny za gospodarkę finansową Centrum oraz za zarządzanie i gospodarowanie majątkiem Centrum.

6. Dyrektor przygotowuje:

- 1) projekt rocznego planu finansowego Centrum;
- 2) projekt rocznego planu działalności Centrum;
- 3) okresowe i końcowe sprawozdania z realizacji strategicznych programów badań

¹⁾ Zmiany przywołanej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2006 r. Nr 249, poz. 1832, z 2007 r. Nr 17, poz. 96, Nr 17, poz. 96, Nr 50, poz. 331, Nr 99, poz. 660, Nr 176, poz. 1242 oraz z 2008 r. Nr 98, poz. 634.

- naukowych i prac rozwojowych;
- 4) roczne sprawozdanie z działalności Centrum;
- 5) roczne i kwartalne sprawozdania finansowe Centrum.

7. W terminie do dnia 31 marca każdego roku Dyrektor przedstawia Ministrowi roczne sprawozdanie z działalności Centrum, obejmujące w szczególności informacje o stopniu realizacji poszczególnych zadań Centrum. Do sprawozdania dołącza się opinię Rady.

8. W terminie do dnia 31 marca roku następującego po roku obrotowym Dyrektor przedstawia Ministrowi do zatwierdzenia roczne sprawozdanie finansowe, obejmujące w szczególności informacje o stopniu wykorzystania środków przeznaczonych na finansowanie poszczególnych zadań Centrum, wraz z opinią Rady oraz biegłego rewidenta, o którym mowa w art. 32 ust. 1.

9. Minister właściwy do spraw nauki określi, w drodze rozporządzenia, zasady, wzory, terminy i niezbędne elementy rocznego sprawozdania z działalności oraz rocznego i kwartalnego sprawozdania finansowego Centrum, mając na uwadze zakres i skuteczność sprawowania przez Ministra nadzoru nad realizacją zadań Centrum.

Art. 7. 1. W skład Rady wchodzi:

- 1) 6 członków powołanych spośród kandydatów wskazanych przez środowiska naukowe posiadających co najmniej stopień naukowy doktora, aktywnych zawodowo i prowadzących badania naukowe lub prace rozwojowe;
- 2) 6 członków powołanych spośród kandydatów wskazanych przez środowiska gospodarcze i finansowe;
- 3) członek wyznaczony przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej;
- 4) członek wyznaczony przez Ministra;
- 5) 6 członków spośród osób wyznaczonych przez Ministra w porozumieniu z ministrami właściwymi do spraw: gospodarki, środowiska, zdrowia, finansów publicznych, rolnictwa oraz z Ministrem Obrony Narodowej, spośród osób będących pracownikami administracji rządowej, do których kompetencji należą sprawy nauki.

2. Kandydatem na członka Rady może być wyłącznie osoba, która:

- 1) korzysta z pełni praw publicznych;
- 2) cieszy się nieposzlakowaną opinią;
- 3) nie była skazana prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe;
- 4) posiada wiedzę i niezbędne doświadczenie zawodowe w zakresie zadań realizowanych przez Centrum;
- 5) wykazuje się znajomością podstawowych kierunków polityki naukowej, naukowo-technicznej i innowacyjnej państwa.

Art. 8. 1. W celu wskazania kandydatów na członków Rady, o których mowa w art. 7 ust. 1 pkt 1 i 2, Minister powołuje na okres 4 lat Zespół Identyfikujący Członków Rady, zwany dalej „Zespołem Identyfikującym”.

2. W skład Zespołu Identyfikującego wchodzi Przewodniczący i 6 członków.

3. Zespół Identyfikujący stanowią osoby:

- 1) o uznanych osiągnięciach w sektorze badawczo-rozwojowym, gospodarczym lub finansowym;
- 2) reprezentujące różne obszary nauki i gospodarki;
- 3) cieszące się nieposzlakowaną opinią.

4. Obsługę Zespołu Identyfikującego zapewnia Centrum, art. 10 ust. 10 stosuje się odpowiednio.

5. W terminie 2 miesięcy przed upływem kadencji członków Rady, Zespół Identyfikujący

przekazuje Ministrowi listę kandydatów na członków Rady.

6. W przypadku niepowołania przez Ministra kandydata na członka Rady, Zespół Identyfikujący przedstawia Ministrowi nową kandydaturę.

Art. 9. 1. Członków Rady, o których mowa w art. 7 ust. 1 pkt 1, 2, 4 i 5, powołuje i odwołuje Minister.

2. Członka Rady, o którym mowa w art. 7 ust. 1 pkt 3, powołuje i odwołuje Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej.

3. Kadencja członka Rady trwa 4 lata, licząc od dnia powołania, z zastrzeżeniem art. 35 ust. 3, przy czym co 2 lata kończy się kadencja 8 członków Rady powołanych spośród kandydatów, o których mowa w art. 7 ust. 1 pkt 1, 2 i 5.

4. Ta sama osoba może pełnić funkcję członka Rady nie dłużej niż przez 2 kadencje.

5. Członka Rady odwołuje się w przypadku:

- 1) złożenia rezygnacji;
- 2) utraty zdolności do pełnienia powierzonych obowiązków na skutek długotrwałej choroby, trwającej co najmniej 6 miesięcy;
- 3) niewypełniania lub nienależytego wypełniania obowiązków;
- 4) zaprzestania spełniania któregokolwiek z wymagań określonych w art. 7 ust. 2 pkt 1-3.

6. Członków Rady, o których mowa w art. 7 ust. 1 pkt 5 Minister w porozumieniu z właściwym ministrem może odwołać bez podania przyczyn.

7. W przypadku odwołania lub śmierci członka Rady przed upływem kadencji, organ, który go powołał, niezwłocznie powołuje inną osobę na jego miejsce do końca tej kadencji, z zachowaniem zasady, o której mowa w art. 7 ust. 1.

8. Członkostwa w Radzie nie można łączyć z członkostwem w Radzie Nauki, o której mowa w przepisach ustawy z dnia o zasadach finansowania nauki oraz w organach Narodowego Centrum Nauki, o którym mowa w ustawie z dnia o Narodowym Centrum Nauki (Dz. U.).

9. Członkiem Rady nie może być także osoba pełniąca funkcję:

- 1) rektora, prorektora lub kierownika podstawowej jednostki organizacyjnej szkoły wyższej;
- 2) dyrektora placówki naukowej Polskiej Akademii Nauk lub jednostki badawczo-rozwojowej;
- 3) prezesa lub wiceprezesa Polskiej Akademii Nauk i Polskiej Akademii Umiejętności;
- 4) przewodniczącego lub wiceprzewodniczącego Rady Głównej Szkolnictwa Wyższego i Rady Głównej Jednostek Badawczo-Rozwojowych.

Art. 10. 1. Pracami Rady kieruje Przewodniczący wybierany przez Radę spośród jej członków.

2. Przewodniczący zwołuje posiedzenia Rady w miarę potrzeb, nie rzadziej jednak niż raz na 2 miesiące.

3. Przewodniczący zwołuje posiedzenie z własnej inicjatywy, na wniosek Dyrektora, na wniosek co najmniej pięciu członków Rady lub na wniosek Ministra, nie później niż w terminie 2 tygodni od dnia otrzymania wniosku.

4. Z posiedzenia Rady sporządza się protokół zawierający listę uczestników posiedzenia oraz przebieg porządku obrad. Kopię protokołu zatwierdzonego przez Przewodniczącego otrzymuje Minister.

5. Rada wydaje opinie w drodze uchwały podjętej bezwzględną większością głosów w obecności co najmniej połowy członków.

6. Projekty opinii przygotowują komisje Rady właściwe do spraw finansów, do spraw realizacji strategicznych programów badań naukowych i prac rozwojowych, do spraw realizacji innych zadań Centrum oraz komisja odwoławcza, zwane dalej „komisjami”, powołane przez Przewodniczącego spośród członków Rady.

7. Komisje mogą zasięgać opinii ekspertów zewnętrznych.

8. Szczegółowy tryb działania Rady, wyboru Przewodniczącego oraz powoływania komisji określa regulamin ustanowiony przez Radę.

9. Wysokość i zasady wynagradzania Przewodniczącego i członków Rady ustala Minister w drodze zarządzenia.

10. Zamiejscowi członkowie Rady otrzymują zwrot kosztów podróży na zasadach określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 77⁵ § 2 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. - Kodeks pracy (Dz. U. z 1998 r. Nr 21, poz. 94, z późn. zm.²⁾).

Art. 11. 1. Rada wyraża opinie w sprawach:

- 1) projektu rocznego planu finansowego Centrum;
- 2) projektu rocznego planu działalności Centrum;
- 3) okresowego i końcowego sprawozdania z realizacji strategicznego programu badań naukowych i prac rozwojowych;
- 4) rocznego sprawozdania finansowego Centrum;
- 5) rocznego sprawozdania z działalności Centrum;
- 6) realizacji innych zadań Centrum;
- 7) wydatkowania przez Centrum środków finansowych powyżej wysokości określonej w statucie.

2. Rada, w celu wykonania swoich zadań, ma prawo wglądu do dokumentów Centrum i może żądać niezbędnych informacji od Dyrektora.

Rozdział 3

Zadania Centrum oraz kompetencje nadzorcze Ministra

Art. 12. 1. Centrum realizuje strategiczne programy badań naukowych i prac rozwojowych w ramach Krajowego Programu Badań Naukowych i Prac Rozwojowych, w trybie określonym w rozdziale 4.

2. Krajowy Program Badań Naukowych i Prac Rozwojowych ustanawia Minister. Prezes Rady Ministrów na wniosek Ministra ogłasza Krajowy Program Badań Naukowych i Prac Rozwojowych.

3. W Krajowym Programie Badań Naukowych i Prac Rozwojowych określa się strategiczne

²⁾ Zmiany przywołanej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1998 r., Nr 21, poz. 94, zm.: Dz. U. z 1998 r., Nr 106, poz. 668; Dz. U. z 1998 r., Nr 113, poz. 717; Dz. U. z 1999 r., Nr 99, poz. 1152; Dz. U. z 2000 r., Nr 19, poz. 239; Dz. U. z 2000 r., Nr 43, poz. 489; Dz. U. z 2000 r., Nr 107, poz. 1127; Dz. U. z 2000 r., Nr 120, poz. 1268; Dz. U. z 2001 r., Nr 11, poz. 84; Dz. U. z 2001 r., Nr 28, poz. 301; Dz. U. z 2001 r., Nr 52, poz. 538; Dz. U. z 2001 r., Nr 99, poz. 1075; Dz. U. z 2001 r., Nr 111, poz. 1194; Dz. U. z 2001 r., Nr 123, poz. 1354; Dz. U. z 2001 r., Nr 128, poz. 1405; Dz. U. z 2001 r., Nr 154, poz. 1805; Dz. U. z 2002 r., Nr 74, poz. 676; Dz. U. z 2002 r., Nr 135, poz. 1146; Dz. U. z 2002 r., Nr 196, poz. 1660; Dz. U. z 2002 r., Nr 199, poz. 1673; Dz. U. z 2002 r., Nr 200, poz. 1679; Dz. U. z 2003 r., Nr 166, poz. 1608; Dz. U. z 2003 r., Nr 213, poz. 2081; Dz. U. z 2004 r., Nr 96, poz. 959; Dz. U. z 2004 r., Nr 99, poz. 1001; Dz. U. z 2004 r., Nr 120, poz. 1252; Dz. U. z 2004 r., Nr 240, poz. 2407; Dz. U. z 2005 r., Nr 10, poz. 71; Dz. U. z 2005 r., Nr 86, poz. 732; Dz. U. z 2005 r., Nr 167, poz. 1398; Dz. U. z 2006 r., Nr 104, poz. 708; Dz. U. z 2006 r., Nr 104, poz. 711; Dz. U. z 2006 r., Nr 133, poz. 935; Dz. U. z 2006 r., Nr 217, poz. 1587; Dz. U. z 2006 r., Nr 221, poz. 1615; Dz. U. z 2007 r., Nr 64, poz. 426; Dz. U. z 2007 r., Nr 89, poz. 589; Dz. U. z 2007 r., Nr 176, poz. 1239; Dz. U. z 2007 r., Nr 181, poz. 1288; Dz. U. z 2008 r., Nr 93, poz. 586

obszary, priorytetowe kierunki w ramach strategicznych obszarów oraz strategiczne programy badań naukowych i prac rozwojowych.

4. Krajowy Program Badań Naukowych i Prac Rozwojowych ustanawia się po zasięgnięciu opinii ministrów, wojewodów, marszałków województw, Polskiej Akademii Nauk, Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich, Rady Głównej Szkolnictwa Wyższego, Rady Głównej Instytutów Badawczych, Naczelnej Organizacji Technicznej i organizacji samorządu gospodarczego.

5. Minister ustala strategiczne obszary oraz priorytetowe kierunki w ramach strategicznych obszarów Krajowego Programu Badań Naukowych i Prac Rozwojowych.

6. Rada określa i przedkłada Ministrowi do zatwierdzenia strategiczne programy badań naukowych i prac rozwojowych, w ramach strategicznych obszarów oraz priorytetowych kierunków, o których mowa w ust. 5.

7. Strategiczne programy badań naukowych i prac rozwojowych są finansowane ze środków finansowych na naukę zgodnie z rocznym planem finansowym, o którym mowa w art. 28 ust. 1.

8. Centrum może, za zgodą Ministra, realizować programy badań naukowych i prac rozwojowych, które nie zostały ustanowione w Krajowym Programie Badań Naukowych i Prac Rozwojowych oraz zadania, o których mowa w art. 13 ust. 1-4 finansowane ze środków pochodzących z innych źródeł.

Art. 13. 1. Do zadań Centrum należy pobudzanie inwestowania przez przedsiębiorców w działalność badawczo-rozwojową.

2. Do zadań Centrum należy wspieranie pozyskiwania przez jednostki naukowe środków pozabudżetowych na działalność badawczo-rozwojową.

3. Centrum wspiera rozwój kadry naukowej, w szczególności udział osób rozpoczynających karierę naukową w wykonywaniu projektów finansowanych przez Centrum i przeznaczają na ten cel nie mniej niż 10% środków pozostających w jego dyspozycji.

4. Do zadań Centrum należy także:

- 1) wspieranie komercjalizacji wyników badań naukowych i prac rozwojowych oraz innych form ich transferu do gospodarki;
- 2) inicjowanie i realizacja, za zgodą Ministra, programów obejmujących finansowanie badań naukowych i prac rozwojowych oraz działań przygotowujących do wdrożenia wyniki badań naukowych i prac rozwojowych;
- 3) inicjowanie i realizacja, za zgodą Ministra, programów obejmujących finansowanie badań stosowanych, o których mowa w art. ustawy z dnia o zasadach finansowania nauki;
- 4) udział w realizacji międzynarodowych programów badań naukowych i prac rozwojowych, w tym programów współfinansowanych ze środków zagranicznych;
- 5) upowszechnianie informacji w środowisku naukowym i gospodarczym o planowanych i ogłaszanych konkursach;
- 6) popularyzowanie efektów zrealizowanych zadań;
- 7) realizacja innych zadań zleczanych przez Ministra.

4. Przy realizacji zadań, o których mowa w ust. 1-4, Centrum może współpracować z podmiotami zagranicznymi i krajowymi, w szczególności jako partner umów o wspólne przedsięwzięcie, współnik, udziałowiec lub akcjonariusz w spółkach mających siedzibę w Polsce lub za granicą.

5. Centrum może, za zgodą Ministra, zlecać realizację zadań, o których mowa w ust. 1-4, wyłonionym w drodze konkursu organizacjom pozarządowym oraz podmiotom wymienionym w

art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (Dz. U. Nr 96, poz. 873 z późn. zm.³⁾).

Art. 14. Minister właściwy do spraw nauki może określić, w drodze rozporządzenia, sposób realizacji przez Centrum badań naukowych i prac rozwojowych mających istotne znaczenie dla bezpieczeństwa państwa, a także kryteria i warunki udziału w konkursach na realizację poszczególnych zadań, uwzględniając w szczególności konieczność zapewnienia zgodności zadań z polityką naukową, naukowo-techniczną i innowacyjną państwa oraz polityką bezpieczeństwa państwa.

Art. 15. 1. Centrum prowadzi systematyczną ewaluację realizowanych strategicznych programów badań naukowych i prac rozwojowych oraz innych zadań Centrum, a także ocenę ich wpływu na rozwój nauki i gospodarki.

2. Dyrektor przedstawia Ministrowi plan oraz informację o wynikach ewaluacji, o której mowa w ust. 1.

Art. 16. 1. Kwestie praw autorskich i pokrewnych oraz praw własności przemysłowej powstałych w wyniku wykonania projektów finansowanych przez Centrum są przedmiotem umowy zawieranej przez Centrum z wykonawcą projektu.

2. Umowa, o której mowa w ust. 1, określa w szczególności: kryteria i sposób ustalania praw, sposób i koszty sprawowania ochrony praw, sposoby i warunki rozporządzania prawami oraz ich wykorzystania dla celów komercyjnych i dla celów dalszych badań, wielkości udziałów i korzyści wynikających z komercjalizacji efektów projektów finansowanych przez Centrum oraz sposób i warunki udostępniania i rozpowszechniania tych efektów z uwzględnieniem wymogów poufności.

Art. 17. 1. Za pośrednictwem Centrum może być udzielana pomoc publiczna.

2. Minister właściwy do spraw nauki określi, w drodze rozporządzenia, warunki i tryb udzielania pomocy publicznej za pośrednictwem Centrum, uwzględniając w szczególności cele polityki naukowej, naukowo-technicznej i innowacyjnej państwa.

Art. 18. 1. Minister sprawuje nadzór nad działalnością Centrum oraz nad pracą Dyrektora i jego zastępców, z punktu widzenia legalności, gospodarności i rzetelności.

2. W ramach nadzoru Minister w szczególności:

- 1) sprawuje kontrolę nad Centrum i powołuje w tym celu własne zespoły kontrolne;
- 2) zatwierdza roczny plan działalności Centrum;
- 3) zatwierdza roczny plan finansowy Centrum;
- 4) zatwierdza roczne sprawozdanie finansowe Centrum;
- 5) przyjmuje roczne sprawozdania z działalności Centrum wraz z informacją o wynikach ewaluacji, o której mowa w art. 15 ust. 1;
- 6) przyjmuje okresowe i końcowe sprawozdania z realizacji strategicznych programów badań naukowych i prac rozwojowych oraz z realizacji innych zadań Centrum, i podejmuje decyzje w sprawie kontynuacji ich finansowania.

³⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2004 r., Nr 64, poz. 593, Nr 116, poz. 1203, Nr 210, poz. 2135, z 2005 r. Nr 155, poz. 1298, Nr 169, poz. 1420, Nr 175, poz. 1462, Nr 249, poz. 2104 i z 2006 r. Nr 94, poz. 651.

Rozdział 4

Tryb realizacji zadań Centrum

Art. 19. 1. Realizacja zadań Centrum obejmuje w szczególności:

- 1) określanie zakresów tematycznych projektów, terminów i warunków ich wykonania;
- 2) ogłaszanie konkursów na wykonanie projektów;
- 3) ocenę i wybór wniosków na wykonanie projektów, zwanych dalej „wnioskami”;
- 4) zawieranie umów na wykonanie projektów i ich finansowanie;
- 5) nadzór nad wykonaniem projektów, ich odbiór, ocenę i rozliczenie finansowe.

2. Rada określa i przedstawia do zatwierdzenia Dyrektorowi zakresy tematyczne, terminy i warunki wykonania projektów w ramach realizacji zadań Centrum.

Art. 20. 1. W celu zarządzania realizacją strategicznego programu badań naukowych i prac rozwojowych Dyrektor powołuje dyrektora programu spośród kandydatów wyłonionych w drodze konkursu.

2. Dyrektor określa regulamin konkursu na dyrektora programu oraz procedurę konkursową, uwzględniając w szczególności specyfikę strategicznego programu badań naukowych i prac rozwojowych.

3. Dyrektor programu jest zatrudniony na podstawie umowy o pracę na czas określony, do czasu przyjęcia sprawozdania końcowego z realizacji programu.

Art. 21. 1. W zakresie realizacji zadań Centrum, w szczególności strategicznych programów badań naukowych i prac rozwojowych, Dyrektor wyznacza ekspertów lub powołuje zespoły ekspertów spośród wybitnych przedstawicieli środowisk naukowych, gospodarczych i finansowych, ze szczególnym uwzględnieniem ekspertów zagranicznych. Eksperci mogą być stali, doraźni lub instytucjonalni.

2. Zadania eksperta oraz warunki ich wykonania, w tym wysokość wynagrodzenia, określa Dyrektor w umowie zawieranej z ekspertem.

3. Eksperta wyłącza się z opiniowania wniosków, w sytuacji stwierdzenia zagrożenia potencjalnym konfliktem interesów, a w szczególności pozostawania z wnioskodawcą w związku małżeńskim, w stosunku pokrewieństwa lub powinowactwa do drugiego stopnia włącznie, opieki lub kurateli bądź występowania innej zależności faktycznej lub prawnej.

4. Dyrektor z urzędu wyłącza eksperta z postępowania w sprawie oceny wniosków w sytuacji uzasadnionego podejrzenia stronniczego działania, stwierdzonego również na podstawie okoliczności określonych w ust. 3.

5. Opinia przygotowana przez eksperta w sytuacji występowania okoliczności określonych w ust. 3 i 4 jest nieważna z chwilą potwierdzenia wiadomości o ich występowaniu.

6. Dyrektor może zlecić przeprowadzenie zewnętrznego audytu w zakresie prawidłowości i rzetelności wykonywania zadań przez ekspertów.

Art. 22. 1. Wybór wykonawców projektów następuje w drodze konkursu. Dyrektor ogłasza konkurs oraz ustala regulamin konkursu zawierający szczegółowe warunki jego przeprowadzenia.

2. Ogłoszenia o konkursach, o których mowa w ust. 1 zamieszcza się w co najmniej jednym tygodniku i trzech dziennikach o zasięgu ogólnopolskim, na stronie podmiotowej Centrum w

Biuletynie Informacji Publicznej, na stronie podmiotowej urzędu obsługującego Ministra w Biuletynie Informacji Publicznej, udostępnia w siedzibie Centrum oraz w siedzibie Ministra. Termin składania zgłoszeń określony w ogłoszeniu nie może być krótszy niż 1 miesiąc od daty opublikowania ogłoszenia o konkursie.

3. Oceny wniosków dokonują zespoły ekspertów, o których mowa w art. 21 ust. 1. Pozytywna ocena wniosku jest podstawą do przyznania przez Centrum środków finansowych na wykonanie projektu.

4. Przy ocenie wniosków bierze się w szczególności pod uwagę:

- 1) możliwość zastosowania wyników projektu w gospodarce lub innego praktycznego wykorzystania wyników projektu;
- 2) stopień, w jakim wykonanie projektu przyczynia się do osiągnięcia celów strategicznego programu badań naukowych i prac rozwojowych lub innych zadań Centrum.

5. Kryteria oceny wniosków w konkursie obejmują również:

- 1) wartość naukową projektu;
- 2) innowacyjność rozwiązania będącego rezultatem projektu;
- 3) kompetencje zespołów wykonawców, z uwzględnieniem możliwości ich uzyskania w przypadku osób rozpoczynających samodzielną pracę badawczą;
- 4) zasadność planowanych kosztów w stosunku do zakresu zadań objętych projektem;
- 5) wykonalność projektu pod względem organizacyjnym (posiadanie odpowiednich zasobów materialnych i ludzkich).

6. Ocena wniosków na wykonanie i finansowanie projektów ze środków, o których mowa w art. 26 ust. 3 pkt 2 odbywa się zgodnie z przepisami dotyczącymi tych środków.

7. Dyrektor może w regulaminie konkursu rozszerzyć katalog, o którym mowa w ust. 4 i 5, o dodatkowe kryteria oceny wniosków.

7. W przypadku naruszenia procedury konkursowej lub innych naruszeń formalno-prawnych wnioskodawcy przysługuje odwołanie do komisji odwoławczej Rady w terminie 14 dni od dnia otrzymania oceny.

8. Na decyzję komisji odwoławczej przysługuje skarga do sądu administracyjnego w trybie przewidzianym w ustawie z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2000 r. Nr 98, poz. 1071 z późn. zm.⁴⁾)

9. Skarga, o której mowa w ust. 8, nie wstrzymuje wykonania decyzji.

Art. 23. 1. W konkursie na wykonanie projektów mogą brać udział:

- 1) jednostki naukowe posiadające kategorię nadaną w wyniku akredytacji w rozumieniu ustawy z dnia o zasadach finansowania nauki;
- 2) podmioty wchodzące w skład sieci naukowych lub konsorcjów naukowo-przemysłowych w rozumieniu ustawy z o zasadach finansowania nauki;
- 3) osoby prawne z siedzibą w Polsce prowadzące działalność badawczo-rozwojową lub przedsiębiorcy posiadający status centrum badawczo-rozwojowego, nadany na mocy ustawy z dnia 30 maja 2008 r. o niektórych formach wspierania działalności innowacyjnej (Dz. U. Nr 116, poz. 730).

2. Krajowe i zagraniczne jednostki organizacyjne inne niż wymienione w ust. 1 mogą

⁴⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2001 r. Nr 49, poz. 509, z 2002 r. Nr 113, poz. 984, Nr 153 poz. 1271 i Nr 169, poz. 1387, z 2003 r. Nr 130, poz. 1188 i Nr 170, poz. 1660, z 2004 r. Nr 162, poz. 1692 oraz z 2005 r. Nr 78, poz. 682, Nr 181, poz. 1524 i Nr 64, poz. 565.

uczestniczyć w wykonywaniu projektów tylko we współpracy z jednostkami wymienionymi w ust. 1.

3. Jednostki, o których mowa w ust. 1 pkt 1 i 2, przystępując do konkursu zobowiązane są przedstawić informację o ustanowieniu w nich wewnętrznych regulaminów przestrzegania zasad dobrej praktyki naukowej oraz oświadczenie o niefinansowaniu i nie ubieganiu się o finansowanie zadań objętych wnioskiem ze środków pochodzących z innych źródeł.

Art. 24. 1. Dyrektor zawiera z wybranym w drodze konkursu wykonawcą umowę o wykonanie i finansowanie projektu.

2. W umowie określa się zakres tematyczny projektu i warunki jego wykonania, w szczególności:

- 1) wysokość środków finansowych i tryb ich przekazywania przez Centrum;
- 2) termin wykonania projektu;
- 3) sposób i tryb sprawowania przez Centrum nadzoru nad wykonaniem projektu;
- 4) sposób finansowego rozliczenia projektu;
- 5) sposób i zakres końcowej oceny merytorycznej wykonania projektu.

3. Za zgodą kierownika jednostki, której zostały przyznane środki finansowe, wykonanie projektu może być przeniesione do innej jednostki.

4. Ewentualne spory dotyczące zmiany miejsca realizacji będą rozstrzygane w oparciu o przepisy ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (Dz. U. z 1964 r. Nr 16, poz. 93 z późn. zm.⁵⁾).

5. Sposób i tryb sprawowania nadzoru nad wykonaniem projektów obejmują w szczególności:

- 1) okresową kontrolę zgodności wykonania projektu z warunkami określonymi w umowie;
- 2) uprawnienia Dyrektora do wstrzymania finansowania projektu w przypadku wydatkowania przez wykonawcę środków finansowych niezgodnie z umową lub nieosiągnięcia wyników zaplanowanych na danym etapie wykonania projektu, do czasu wyjaśnienia nieprawidłowości – w oparciu o opinię komisji Rady do spraw realizacji strategicznych programów badań naukowych i prac rozwojowych lub do spraw realizacji innych zadań Centrum.

6. Końcowa ocena merytoryczna wykonania projektu obejmuje kontrolę zgodności wykonania projektu z warunkami określonymi w umowie. Końcową ocenę merytoryczną wykonania projektu przeprowadza zespół ekspertów.

7. Po uzyskaniu końcowej oceny merytorycznej projektu Dyrektor dokonuje przyjęcia i oceny wyników projektu.

8. Dla projektów o całkowitej wartości dofinansowania przekraczającej 2 miliony złotych Dyrektor zleca przeprowadzenie zewnętrznego audytu ich wykonania.

Art. 25. Minister właściwy do spraw nauki określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowy tryb realizacji zadań przez Centrum, uwzględniając w szczególności konieczność zapewnienia przejrzystości i bezstronności procedury wyboru i oceny wniosków na wykonanie projektów.

⁵⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1971 r. Nr 27, poz. 252, z 1976 r. Nr 19, poz. 122, z 1982 r. Nr 11, poz. 81, Nr 19, poz. 147 i Nr 30, poz. 210, z 1984 r. Nr 45, poz. 242, z 1985 r. Nr 22, poz. 99, z 1989 r. Nr 3, poz. 11, z 1990 r. Nr 34, poz. 198, Nr 55, poz. 321 i Nr 79, poz. 464, z 1991 r. Nr 107, poz. 464 i Nr 115, poz. 496, z 1993 r. Nr 17, poz. 78, z 1994 r. Nr 27, poz. 96, Nr 85, poz. 388 i Nr 105, poz. 509, z 1995 r. Nr 83, poz. 417, z 1996 r. Nr 114, poz. 542, Nr 139, poz. 646 i Nr 149, poz. 703, z 1997 r. Nr 43, poz. 272, Nr 115, poz. 741, Nr 117, poz. 751 i Nr 157, poz. 1040, z 1998 r. Nr 106, poz. 668 i Nr 117, poz. 758, z 1999 r. Nr 52, poz. 532, z 2000 r. Nr 22, poz. 271, Nr 74, poz. 855 i 857, Nr 88, poz. 983 i Nr 114, poz. 1191, z 2001 r. Nr 11, poz. 91, Nr 71, poz. 733, Nr 130, poz. 1450 i Nr 145, poz. 1638, z 2002 r. Nr 113, poz. 984 i Nr 141, poz. 1176, z 2003 r. Nr 49, poz. 408, Nr 60, poz. 535, Nr 64, poz. 592 i Nr 124, poz. 1151, z 2004 r. Nr 91, poz. 870, Nr 96, poz. 959, Nr 162, poz. 1692, Nr 172, poz. 1804 i Nr 281, poz. 2783, z 2005 r. Nr 48, poz. 462, Nr 157, poz. 1316 i Nr 172, poz. 1438, z 2006 r. Nr 133, poz. 935 i Nr 164, poz. 1166 oraz z 2007 r. Nr 80, poz. 538, Nr 82, poz. 557 i Nr 181, poz. 1287.

Rozdział 5

Gospodarka finansowa Centrum

Art. 26. 1. Przychodami Centrum są środki finansowe otrzymywane w formie:

- 1) dotacji celowej na realizację programów strategicznych Krajowego Programu Badań Naukowych i Prac Rozwojowych oraz innych zadań Centrum, przekazywanej na wniosek Dyrektora;
- 2) dotacji podmiotowej na pokrycie bieżących kosztów zarządzania realizowanymi przez Centrum zadaniami, o których mowa w pkt 1, w tym kosztów wynagradzania ekspertów i zespołów ekspertów, o których mowa w art. 21 ust. 1;
- 3) dotacji celowej na finansowanie lub dofinansowanie kosztów inwestycji dotyczących obsługi realizacji zadań, o których mowa w pkt 1.

2. Minister może podjąć decyzję o zwiększeniu dotacji celowej, o której mowa w ust. 1 pkt 1 w przypadku udokumentowania znacznego zaangażowania podmiotów gospodarczych w finansowanie zadań, o których mowa w art. 12 ust. 8 oraz art. 13 ust. 1-4.

3. Przychodami Centrum mogą być środki finansowe pochodzące z innych źródeł, a w szczególności z:

- 1) tytułu realizacji zadań, o których mowa w art. 12 ust. 8 oraz art. 13 ust. 1-4;
- 2) funduszy Unii Europejskiej;
- 3) międzynarodowych programów badawczych;
- 4) komercjalizacji wyników prowadzonych badań naukowych i prac rozwojowych;
- 5) odsetek od środków zgromadzonych na rachunkach bankowych Centrum, z wyjątkiem odsetek od środków pochodzących z dotacji budżetowych;
- 6) zapisów i darowizn.

Art. 27. 1. Wydatkowanie środków publicznych przez Centrum jest dokonywane zgodnie z przepisami ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 249, poz. 2104, z późn. zm.³⁾) oraz z przepisami ustawy.

2. Środki pochodzące ze źródeł, o których mowa w art. 26 ust. 3 pkt 2 i 3, są gromadzone, wydatkowane i ewidencjonowane zgodnie z przepisami dotyczącymi tych środków.

Art. 28. 1. Centrum prowadzi samodzielną gospodarkę finansową na podstawie rocznego planu finansowego, ustalanego na okres roku obrotowego. Rokiem obrotowym jest rok kalendarzowy.

2. Dyrektor opracowuje projekt rocznego planu finansowego na następny rok obrotowy, z uwzględnieniem terminów określanych przez ministra właściwego do spraw finansów publicznych dla materiałów do projektu ustawy budżetowej.

3. Minister, na wniosek Dyrektora zaopiniowany pozytywnie przez Radę, zatwierdza roczny plan finansowy Centrum.

4. Podstawę gospodarki finansowej Centrum w okresie od dnia 1 stycznia roku obrotowego do dnia zatwierdzenia przez Ministra rocznego planu finansowego Centrum stanowi projekt tego planu pozytywnie zaopiniowany przez Radę.

Art. 29. Roczny plan finansowy Centrum zawiera w szczególności:

- 1) przewidywane wielkości wpływów z poszczególnych tytułów przychodów, określonych w art. 25, oraz wydatków związanych z zadaniami ustawowymi Centrum;
- 2) zobowiązania wynikające z realizacji umów, o których mowa w art. 18 ust. 1 pkt 4, przewidywane do uregulowania w roku, na który sporządzany jest plan, powstałe w latach

- poprzednich;
- 3) przewidywane wielkości wydatków na realizację poszczególnych tytułów zobowiązań powstających w roku, na który plan jest sporządzany;
 - 4) zobowiązania powstające w roku, na który plan jest sporządzany, przewidziane do realizacji w następnych 3 latach;
 - 5) stan środków pieniężnych na początek i na koniec roku obrotowego;
 - 6) stan należności Centrum na początek i na koniec roku obrotowego.

Art. 30. 1. Realizacja poszczególnych tytułów wydatków jest dokonywana w granicach kwot ustalonych w planie finansowym.

2. Zwiększenie wydatków i zobowiązań w poszczególnych tytułach oraz zwiększenie zobowiązań przewidzianych do realizacji w kolejnych 3 latach może nastąpić wyłącznie po zatwierdzeniu zmiany planu finansowego.

Art. 31. 1. Centrum tworzy następujące fundusze:

- 1) fundusz statutowy;
- 2) fundusze określone w odrębnych ustawach.

2. Fundusz statutowy Centrum odzwierciedla równowartość netto środków trwałych, wartości niematerialnych i prawnych oraz innych składników majątku, stanowiących wyposażenie Centrum na dzień rozpoczęcia przez nie działalności.

3. Fundusz statutowy ulega zwiększeniu o wartość zysku netto Centrum.

4. Fundusz statutowy ulega zmniejszeniu o wartość pokrycia straty netto Centrum.

Art. 32. 1. Minister dokonuje wyboru biegłego rewidenta uprawnionego do badania sprawozdania finansowego Centrum spośród kandydatów wyłonionych w trybie przepisów ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. - Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2007 r. Nr 223, poz. 1655). Postępowanie w zakresie zamówienia publicznego przeprowadza Dyrektor.

2. Koszty postępowania o zamówienie publiczne oraz koszty badania sprawozdania finansowego ponosi Centrum.

Rozdział 6

Zmiana w przepisach obowiązujących

Art. 33. W ustawie z dnia 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów (Dz. U. z 2007 r. Nr 63, poz. 425⁶⁾) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 4 pkt 54 otrzymuje brzmienie:

"54) Dyrektor i zastępcy Dyrektora Narodowego Centrum Badań i Rozwoju.";

Rozdział 7

Przepisy przejściowe i końcowe

Art. 34. 1. Dyrektor i zastępcy Dyrektora, powołani na mocy ustawy wymienionej w art. 39, pełnią obowiązki nie dłużej niż do dnia powołania nowego Dyrektora przez Ministra.

⁶⁾ Zmiany przywołanej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. Nr 83, poz. 561, Nr 85, poz. 571, Nr 115, poz. 789, Nr 165, poz. 1171 i Nr 176, poz. 1242.

2. Minister, ogłasza konkurs na stanowisko Dyrektora, w terminie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy.

Art. 35. 1. Minister powoła Radę w terminie 30 dni od dnia wejścia w życie ustawy.

2. Rada, powołana na mocy ustawy wymienionej w art. 39, ulega rozwiązaniu z dniem powołania nowej Rady.

3. W odniesieniu do członków Rady pierwszej kadencji Zespół Identyfikujący po dwóch latach wskaże 9 członków Rady, których kadencja zostanie skrócona do 2 lat.

Art. 36. Pracownicy Biura Centrum z dniem wejścia w życie ustawy stają się pracownikami Centrum i stosuje się do nich przepisy art. 23¹ Kodeksu pracy.

Art. 37. Zadania Centrum, których realizacja rozpoczęła się przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, wykonywane są na zasadach dotychczasowych.

Art. 38. Przepisy wykonawcze wydane na podstawie art. 1 ust. 4, art. 5 ust. 3, art. 10 ust. 4 ustawy wymienionej w art. 39 zachowują moc do dnia wejścia w życie przepisów wykonawczych wydanych na podstawie art. 1 ust. 5, art. 6 ust. 9 i art. 25 ustawy, nie dłużej jednak niż przez 12 miesięcy od dnia jej wejścia w życie.

Art. 39. Traci moc ustawa z dnia 15 czerwca 2007 r. o Narodowym Centrum Badań i Rozwoju (Dz. U. Nr 115, poz. 789).

Art. 40. Ustawa wchodzi w życie z dniem.....

Uzasadnienie

Projekt ustawy o Narodowym Centrum Badań i Rozwoju ma na celu stworzenie warunków prawnych do pełnego wykorzystania potencjału Centrum w zakresie wdrażania polityki innowacyjnej państwa opartej na zasadach otwartości, konkurencyjności i przejrzystości. Odbywać się to będzie w ramach przesunięcia do Centrum całości zadań o charakterze wdrożeniowym, będących dotychczas w kompetencji Ministra, oraz nadania mu funkcji instytucji odpowiedzialnej za dystrybucję środków w tym zakresie.

Działalność Centrum powinna efektywnie wpływać na konkurencyjności badań naukowych i prac rozwojowych o wymiarze strategicznym i wzrost skuteczności wdrożeniowej. Intencją jest stworzenie mechanizmów prawnych umożliwiających budowę silniejszych powiązań między sektorem nauki i sektorem gospodarki, zarówno w zakresie rozstrzygnięć dotyczących określania priorytetowych kierunków badań naukowych i prac rozwojowych, jak i zwiększania zaangażowania finansowego przedsiębiorców w działalność badawczo-rozwojową i wdrożeniową.

Filarem ustawy jest zapewnienie większej transparentności przy przyznawaniu środków finansowych, z uwzględnieniem stosowania czytelnych kryteriów oceny, wprowadzenia procedury odwoławczej, jak również wprowadzenie konieczności stosowania zasad dobrej praktyki naukowej, w tym unikania konfliktu interesów. Projekt nawiązuje do dobrych wzorców organizacji i funkcjonowania agencji finansujących badania naukowe i prace rozwojowe w innych krajach.

W celu zapewnienia przejrzystości przepisów, projektodawca już na wstępie wprowadza modyfikację **definicji „strategicznego programu badań naukowych i prac rozwojowych”**, a także wprowadzenie **definicji „innych zadań Centrum”** oraz **definicji „projektu”**, jako podstawowej formy realizacji zadań finansowanych przez Centrum.

Zmiany objęły również zasady wyłaniania Dyrektora i zastępcy Dyrektora Centrum, długość kadencji, na jaką są oni powoływani oraz wymagania kwalifikacyjne stawiane przed kandydatami na oba stanowiska - **obowiązek posiadania znajomości języka angielskiego w zakresie działalności B+R** oraz wymóg **posiadania doświadczenia w zarządzaniu zespołami ludzkimi**, doświadczenia w sektorze badawczo-rozwojowym, gospodarczym lub finansowym. Dodatkowo wprowadzono wymóg posiadania przez kandydata na Dyrektora stopnia naukowego.

Bardziej szczegółowo ujęte zostały **kompetencje Dyrektora w stosunku do Rady Centrum i Ministra oraz jego** odpowiedzialność za całą działalność Centrum, jego gospodarce finansową i zarządzanie majątkiem Centrum. Jednocześnie uzupełniona została lista przesłanek do **odwołania Dyrektora** o działanie niezgodne z zasadami celowości i etyki naukowej oraz o nieprzedstawienie przez Dyrektora sprawozdania finansowego lub jego niezatwierdzenie przez Ministra.

Nowym rozwiązaniem, z jednej strony promującym profesjonalizm, z drugiej zapewniającym przejrzystość procedur, jest zasada zatrudniania wszystkich pracowników Centrum, w tym na szczeblu kierowniczym w wyniku otwartego i konkurencyjnego naboru.

Projekt ustawy przewiduje ograniczenie liczby członków Rady Centrum, precyzując jednocześnie **wymogi kwalifikacyjne dla kandydatów na członków Rady oraz** zasady ich wskazywania. Zasada wskazywania przedstawicieli środowisk naukowych, gospodarczych i finansowych przez Zespół Identyfikujący, zapewnienie udziału w pracach Rady **pracowników administracji rządowej**, do których kompetencji należą sprawy nauki oraz doprecyzowanie zasad **powoływania i odwoływania członków pozwoli** uczynić Radę sprawniejszą, bardziej operacyjną, a przede wszystkim profesjonalną.

Wprowadzono również rotacyjność w składzie Rady poprzez zasadę, iż co 2 lata kończy się kadencja połowy liczby członków Rady. W celu przeciwdziałania zaistnieniu konfliktu interesów w projekcie ustawy wprowadza się zakaz łączenia członkostwa w Radzie Centrum z członkostwem w Radzie Nauki oraz w organach Narodowego Centrum Nauki. Z członkostwa w Radzie wykluczono również osoby pełniące funkcję rektora, prorektora lub kierownika podstawowej jednostki organizacyjnej szkoły wyższej, dyrektora placówki naukowej Polskiej Akademii Nauk lub instytutu badawczego, prezesa lub wiceprezesa Polskiej Akademii Nauk i Polskiej Akademii Umiejętności, a także przewodniczącego lub wiceprzewodniczącego Rady Głównej Szkolnictwa Wyższego i Rady Głównej Instytutów Badawczych.

Profesjonalizacji oraz uelastycznieniu działania Rady ma służyć wprowadzanie podziału Rady na merytoryczne komisje oraz komisje odwoławczą – rozpatrującą odwołania od oceny wniosków dokonywanej przez zespoły eksperckie w ramach procedury konkursowej. Wzmocnienie programowo-kontrolnej roli Rady następować będzie poprzez **rozszerzenie jej kompetencji o opiniowanie** najistotniejszych dokumentów dotyczących działalności Centrum.

Zmianie ulegnie również tryb opracowywania Krajowego Programu Badań Naukowych i Prac Rozwojowych. Proponuje się aby **strategiczne obszary oraz priorytetowe kierunki w ramach Krajowego Programu Badań Naukowych i Prac Rozwojowych ustalał Minister po zasięgnięciu opinii** zainteresowanych wskazanych w ustawie organów i podmiotów. Następnie, w oparciu o ustalone strategiczne obszary oraz priorytetowe kierunki **propozycje strategicznych programów badań naukowych i prac rozwojowych będzie opracowywać Rada Centrum i przedkładać je Ministrowi do zatwierdzenia** – rozwiązanie to sprawi, że Centrum nie będzie realizować „narzuconych” programów lecz aktywnie uczestniczyć w ich opracowywaniu poprzez udział w tej procedurze jego organu, natomiast zatwierdzania programów strategicznych przez Ministra zapewni poszanowanie i zabezpieczenie realizacji celów polityki naukowej państwa.

Proponuje się także wprowadzenie zmiany regulacji dotyczącej **praw własności intelektualnej** powstałych w wyniku wykonania projektów finansowanych przez Centrum, poprzez wprowadzenia zasady **regulowania tej kwestii w umowie zawieranej przez Centrum z wykonawcą projektu**. Jednocześnie w projekcie ustawy zawarte zostały **obligatoryjne elementy takiej umowy** tak by należycie zabezpieczyć interesy obu stron, zwłaszcza interesy Centrum.

Ustawa proponuje rozszerzenie katalogu **innych zadań** Centrum m.in. o **pobudzenie inwestowania** przez przedsiębiorców w działalność badawczo-rozwojową oraz **wspieranie pozyskiwania** przez jednostki naukowe **środków pozabudżetowych** na działalność naukową i badawczo-rozwojową, **wspieranie rozwoju kadry naukowej**, inicjowanie i realizację, **programów** obejmujących badania naukowe i prace rozwojowe oraz **działania przygotowujące do wdrożenia** wyniki tych badań, inicjowanie i realizację programów obejmujących finansowanie **badania stosowanych**, udział w realizacji **międzynarodowych programów** badań naukowych i prac rozwojowych, **upowszechnianie informacji o planowanych i ogłaszanych konkursach oraz popularyzowanie** wyników i efektów zrealizowanych zadań.

Umożliwi to zwiększenie zaangażowania Centrum w realizację zadań obejmujących prowadzenie badań naukowych i prac rozwojowych, przedsięwzięć innowacyjnych. Zawarty w ustawie przepis, dający Ministrowi możliwość zwiększenia dotacji celowej w przypadku udokumentowania przez Centrum znacznego zaangażowania przedsiębiorców w finansowanie zadań, stanowić będzie impuls dla tworzenia mechanizmów zwiększania inwestycji w B+R ze środków pozabudżetowych. Proponuje się również wprowadzenie możliwości współpracy Centrum z partnerami krajowymi i zagranicznymi, poprzez stworzenie możliwości **nabywania lub obejmowania przez Centrum udziałów lub akcji w spółkach** mających siedzibę w Polsce lub za granicą, a także wprowadzenie możliwości **zlecania przez Centrum realizacji zadań**

innych niż strategiczne programy badań naukowych i prac rozwojowych, wyłonionym w drodze **konkursu organizacjom pozarządowym** oraz podmiotom wymienionym w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie.

Dodatkowo proponuje się rozszerzenie zakresu działań ewaluacyjnych Centrum o **ocenę wpływu realizowanych programów na rozwój nauki i gospodarki** oraz wprowadzenie obowiązku przekazywania wyników ewaluacji ministrowi właściwemu ds. nauki.

Ustawa porządkuje kwestie **zakresu kompetencji nadzorczych** Ministra wobec Centrum, dając możliwość sprawowania nadzoru z punktu widzenia legalności, gospodarności i rzetelności, rozszerzając **zakres sprawowanej kontroli** o kontrolę **merytoryczną, a także stawiając wymóg** zatwierdzania najistotniejszych dokumentów regulujących działalność Centrum.

Tryb realizacji zadań Centrum opiera się na projekcie, czyli podstawowej formie realizacji zadań Centrum. Środki finansowe przekazywane są na podstawie umowy na **wykonanie** projektu, zawieranej z wykonawcą. W skład projektu może wchodzić kilka zadań badawczych, a jednocześnie przedmiotem projektu może być zadanie inne niż badawcze. Wprowadzono instrumenty nadzoru nad wykonaniem projektów oraz wymóg obowiązkowego zewnętrznego audytu dla projektów o całkowitej wartości dofinansowania powyżej 2 mln zł.

W przypadku najważniejszego zadania Centrum tj. realizacji strategicznego programu badań naukowych i prac rozwojowych ustanawia się instytucję **dyrektora strategicznego programu badań naukowych i prac rozwojowych**, odpowiedzialnego za zarządzanie programem. Dyrektor powoływany będzie przez Dyrektora Centrum w drodze konkursu, którego warunki określone będą przez Dyrektora w regulaminie konkursu.

Obowiązkowe kryteria oceny wniosków na realizację projektów ujęte zostały w formie **otwartego katalogu** z możliwością określenia przez Dyrektora dodatkowych kryteriów. Wprowadzono zobowiązanie przedstawiania przez jednostki naukowe aplikujące w konkursach informacji o ustanowieniu w nich **wewnętrznych regulaminów przestrzegania zasad dobrej praktyki naukowej** oraz złożenia oświadczenia o niefinansowaniu i nie ubieganiu się o finansowanie zadań objętych wnioskiem ze środków pochodzących z innych źródeł.

W procedurze oceny wniosków wprowadzono możliwość **odwołania od oceny** w terminie 14 dni od jej otrzymania – w przypadku naruszenia procedury konkursowej lub innych naruszeń formalno-prawnych. Odwołania rozpatruje komisja odwoławcza Rady.

Przewiduje się, iż zaproponowane w ustawie rozwiązania będą owocować większą skutecznością wykonywania zadań przez Centrum oraz pozwolą na efektywniejsze wydatkowanie środków publicznych przeznaczonych na badania i rozwój, w tym środków zagranicznych. Ponadto, rozszerzenie zakresu zadań Centrum ma na celu uczynienie z tej jednostki faktycznego podmiotu odpowiedzialnego za wdrażanie polityki naukowo-technicznej i innowacyjnej państwa.

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Podmioty, na które oddziałuje projekt ustawy o Narodowym Centrum Badań i Rozwoju

Projekt regulacji oddziałuje bezpośrednio na organy Centrum tj. Radę oraz Dyrektora i zastępców dyrektora Centrum. Pośrednio działalność Centrum w zmodyfikowanej formule przyczyniać się będzie do koncentracji jednostek naukowych oraz tworzeniu przez nie podmiotów o masie krytycznej niezbędnej do prowadzenia dużych programów badawczych. Poprzez możliwość udziału przedsiębiorców wykonywaniu projektów finansowanych ze środków przekazywanych przez Centrum. Planowane rozwiązania służą wzmocnieniu współpracy między sferą nauki i sektorem gospodarki.

2. Wyniki przeprowadzonych konsultacji

Projekt ustawy jest przedmiotem konsultacji społecznych, przeprowadzonych równocześnie z uzgodnieniami międzyresortowymi. Projekt zostanie przekazany do następujących podmiotów: Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich (KRASP), Rady Głównej Szkolnictwa Wyższego (RGSW), Prezesa Polskiej Akademii Nauk (PAN), Rady Głównej Jednostek Badawczo-Rozwojowych (RGJBR), Fundacji na Rzecz Nauki Polskiej (FNP), Polskiej Konfederacji Pracodawców Prywatnych „Lewiatan”, Konfederacji Pracodawców Polskich, *Business Centre Club*, Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność”, Krajowej Sekcji Nauki NSZZ „Solidarność” oraz Ogólnopolskiego Porozumienia Związków Zawodowych (OPZZ).

Projekt zostanie również zamieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414).

3. Wpływ regulacji na dochody i wydatki budżetu i sektor finansów publicznych

Działalność Centrum jest finansowana ze środków planowanych w budżecie państwa w części 28 Nauka. Nie ulegną zmianie koszty administrowania Centrum (nie planuje się zwiększenia składu osobowego oraz kosztów związanych z siedzibą Centrum).

Szacowany wzrost nakładów budżetowych na naukę w 2009 r. związany z pełnym uaktywnieniem Narodowego Centrum Badań i Rozwoju **w zakresie strategicznych programów badań naukowych i prac rozwojowych** to 90 mln zł, z czego koszty ewaluacji wyniosą 10 mln zł, zaś koszty rozszerzenia zakresu tematycznego strategicznych programów badań naukowych i prac rozwojowych wyniosą 80 mln zł.

Szacowany wzrost nakładów na naukę w 2009 r. związany **z nowymi zadaniami** wprowadzonymi w art. 13 ust. 1-4 projektu to 132,5 mln zł.

Skutki finansowe dla budżetu państwa wynikające z realizacji zadań Centrum w 2009 roku szacuje się na 222,5 mln zł.

4. Wpływ regulacji na rynek pracy

Realizacja zadań Centrum, w tym strategicznych programów badań naukowych i prac rozwojowych sprzyjać będzie tworzeniu dużych interdyscyplinarnych zespołów badawczych, w skład których wchodzić będą naukowcy reprezentujący różne jednostki prowadzące działalność B+R: uczelnie, placówki naukowe PAN, instytuty badawcze. Zwiększona zostanie również mobilność pomiędzy personelem zatrudnionym w tych podmiotach oraz – w ramach udziału przedsiębiorców w wykonywaniu zadań badawczych – mobilność sektorowa pomiędzy nauką a

gospodarką. Duże zespoły badawcze będą szansą rozwoju zawodowego w kraju zwłaszcza dla młodych naukowców oraz zdobywania przez nich doświadczeń w zarządzaniu projektami naukowymi.

5. Wpływ na konkurencyjność wewnętrzną i zewnętrzną gospodarki

Poprzez realizację zadań, w szczególności strategicznych programów badań naukowych i prac rozwojowych ukierunkowanych na potrzeby gospodarki oraz współpracę z przedsiębiorcami, funkcjonowanie Centrum przyczyniać się będzie do wzrostu poziomu innowacyjności przedsiębiorstw oraz ich konkurencyjności zarówno na rynku krajowym, jak i zagranicznym.

Poprawa konkurencyjności badań naukowych i prac rozwojowych poprzez szerszą i bardziej rygorystyczną ocenę możliwości zastosowania wyników projektów w gospodarce lub innego praktycznego wykorzystania wyników projektu będzie stanowić jeden z istotniejszych czynników stymulujących wzrost gospodarczy.

6. Wpływ regulacji na sytuację i rozwój regionów

Oczekuje się, iż realizacja przez Centrum zwłaszcza nowych zadań określonych ustawą przekładać się będzie na wzrost potencjału naukowego i gospodarczego regionów. Możliwość realizacji zadań we współpracy z partnerami krajowymi lub zagranicznymi, programy wsparcia dla młodych naukowców oraz finansowanie przedsięwzięć dotyczących budowy i eksploatacji dużej infrastruktury badawczej może prowadzić do tworzenia dysponujących wysoko wykwalifikowaną kadrą naukową regionalnych ośrodków innowacji i wiedzy, przyczyniając się jednocześnie do wyrównywania dysproporcji między regionami.

7. Wpływ na społeczeństwo

Wpływ pośredni:

Działalność Centrum przyczyniać się będzie do wzrostu świadomości społecznej dotyczącej roli nauki w rozwoju cywilizacyjnym i gospodarczym kraju oraz wzrostu postaw proinnowacyjnych, w szczególności wśród przedsiębiorców.